

ATS 14: 1 KYRKOMÅLNINGAR I UPPLAND FRÅN MEDELTIDENS SLUT. 55

lare est remedium. — Passio tua omni terre beneficium. — Inspice vulnera redemptoris».

I skeppets östra hvalf öfver bågen mot koret ses ofta Kristus med de *tio jungfrurna*, på hans högra sida de fem visa med krona på hufvudet och brinnande lampor, på den vänstra de fem ovisa med upp- och nedvända lampor och affallande kronor. Oftast äro både Kristus och jungfrurna framställda blott i bröstbilder.

Några slika allegoriska bilder hörde till de mest populära. Så Michael med *gärningarnas våg*, i hvars ena skål en liten naken människoskepnad, själen, är hopkrupen, medan djäflar bemöda sig att nedtynga den andra. Så i än högre grad *lyckohjulet* (fig. 23), som visar tidens och lyckans omskiftningar här i världen; på ena sidan af det rullande hjulet lyftes en man upp i höjden (inskrift: »regnabo»), en annan befinner sig högst uppe (»regno»), en tredje åter föres nedåt (»regnavi) medan under hjulet hvilar en död i sin svepning (»sum sine regno»). Stundom står inne i hjulet en kvinnofigur, liksom döden vid sidan väntar på sitt byte¹.

Bøjelsen att i bild åskådliggöra kyrkans läror för menige man har förut omtalats. Hvad det historiska beträffar gick ju detta lätt, men man sökte gifva äfven abstrakta saker och dogmer bildens form. Bland alstren af den nya illustrationstekniken framträda allt från 1470-talet hela bildkatekeser och illustrerade uppbyggelseböcker, hvilka tjäna samma mål som *Biblia pauperum* och de andra ofvan nämnda äldre². Budorden gáfvo anledning till stundom rätt genreartade teckningar, och öfverhufvud drog man sig icke för att taga med drastiska saker blott man rätt tydligt kunde inpränta lärdomarne. — Framställningar af denna art träffa vi icke många i

¹ Jfr beskrifningen (med samma inskrifter) hos Otte I: 502 och Kraus II: 1: 418 samt Kornerups afhandling i *Aarbøger for nordisk Oldkyndighed* 1887 s. 87.

² Kraus, a. a. II: 1: 399.